

[Christiani.]

kommenhed blev muligt allerede i den første Uge at gennemføre et af de betydningsfuldste Lovforslag, der længe har ligget paa Rigsdagens Bord, nemlig Valutaloven.

Jeg nærer den Fortrøstning og Tillid til den højtærede Handelsminister, at denne Lov vil blive administreret under ligelig Hensyntagen til alle Sider og til mindst mulig Byrde for noget Erhverv. Thi Sandheden tro i Kærlighed, som det hedder, er der jo neppe noget dansk Erhverv, som ikke for Tiden paa den ene eller den anden Maade er ude i store Vanskeligheder. Heroverfor hævdes nu i Almindelighed og for saa vidt med Rette, at den økonomiske Krise er et Verdensfænomen, hvis Følger intet Land kan unddrage sig, Danmark heller ikke.

Ved en nærmere Analyse af Krisen, som den tegner sig ud over Landene, viser det sig imidlertid, at Danmark i en væsentlig Henseende indtager noget af en Særstilling, som, forekommer det mig, skulde kunne have berettiget, at Krisen hos os ikke var blevet nær saa følelig, som det almindeligvis har været Tilfældet i Landene rundt om os, i Europa og i Amerika. Søger vi nemlig efter et særlig karakteristisk Krisetegn, fælles for alle disse Lande, ser vi, at det overalt er det internationale Handelssamkvem, som har svigtet, og det er en gammel kendt Sag, at naar Handelen svigter, saa følger Fattigdom. I misforstaaet Selvforsvar har Landene ved allehaande kunstige Foranstaltninger afspærret sig fra hverandre, saa at deres Handelsomsætning med Omverdenen er sunket stærkt, og det ikke alene maalt med Penge men ogsaa i Mængder af Varer, begyndende med, at Eksporten falder, og straks efter følger Importen, idet jo intet Land i disse Tider, hvor det internationale Laanemarked er lukket, kan importere for større Beløb, end det eksporterer.

Overfor denne voldsomme Nedgang i den internationale Handelsomsætning kan selv drastiske indre Foranstaltninger kun langsomt hjælpe. Derfor er der Krise i Lande med lav Arbejds løn og i Lande med høj Arbejds løn, i Lande med stærkt udbyggede Fagorganisationer som f. Eks. Tyskland, og i Lande uden saadanne, som f. Eks. Amerika. Heroverfor er Danmarks Særstilling imidlertid den, at vi har haft den Lykke væsentlig set at kunne opretholde vor Eksportmængde, idet denne for fire Femtedeles Vedkommende jo bestaar af Landbrugsprodukter. Med denne Eksports Værdi har

vi kunnet købe vor nødvendige Import, og Resten af Erhvervslivet er jo en indre Sag, som vi selv burde ordne mellem os, uden at der skete større Forstyrrelser i vor daglige Handel og Vandel.

Nu er det jo imidlertid desværre saaledes, at Priserne paa Landbrugsvarer er faldet saa stærkt, at Landbrugserhvervet i de senere Aar ikke har været rentabelt, fordi det endnu er belastet med alt for store indre Omkostninger, og derfor har det indadtil mistet sin Forrentningsevne og udadtil den for alle andre Erhverv livsvigtige Købeevne. Man kan undre sig over, at Landbruget under disse Forhold fortsætter at arbejde. Havde det været Industrien, der var stillet paa samme Maade under lignende Vilkaar, er der ingen Tvivl om, at der i Dag kun havde været et mindre Antal af de industrielle Bedrifter i Gang, og det vilde altsaa sige, at vor internationale Købeevne, som beror paa Eksporten, vilde have været meget væsentlig forringet og vi selv saa fattige, at maaske neppe nogen af os kan gøre sig en rigtig Forestilling om, hvor fattige vi vilde have været. Men der er ved Landbruget dette særlige, at det ikke kan standse Bedriften, men fortsætter til sidste og fjerneste Slægtningssidste Hvid.

Heroverfor forekommer det mig uden videre indlysende, at det bedste og naturligste Middel til at bringe Forholdene i Lave er en Sænkning af de indre Omkostninger, hvorover vi er Herre, saa at de passer til Eksportens reducerede Pengeværdi, hvorover vi ikke er Herre. Foregaar denne Sænkning roligt og gennem alle Befolkningslag og strækkende sig over Renter og Skatter, over Detailpriser og Lønninger, saa vil Erhvervslivet atter komme i Ligevægt, Eksporterterhvervene vil genvinde deres Forrentningsevne og deres Købeevne, og Arbejdsløsheden vil praktisk ophøre, medens ingen vil føle sig væsentlig daarligere stillet, og overordentlig mange, og ikke mindst de 150 000 uskyldigt arbejdsløse, vil føle sig uendelig meget bedre stillet og dertil langt lykkeligere, fordi de vilde faa Arbejde, medens de nu i Aarevis har været ledige.

Nu ved jeg vel, at en saadan Sænkning af det indre Omkostningsniveau ikke udelukkende er en Statsopgave. Jeg paa skønner imidlertid den Andel, som den højtærede Finansminister har i Opfyldelsen af det her skitserede Program gennem det paa Nationalbankens Foranledning gennem ret lang Tid fortsatte Opkøb af Ob-